

2101002502030042
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
BACHELOR OF ARTS SECOND YEAR (EXTERNAL)
SANSKRIT – IV(PRINCIPAL CC) – LEVEL 3
KAVYA SHASHTRA-(MAMMATAACHARYA KRUT KA-
VYAPRAKASH:ULLAS1&10 DHANANJAY KRUT
DASHRUPKAM, PRATHAM PRAKASH & NIYAT CHHAND

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination : **BACHELOR OF ARTS SECOND YEAR (EXTERNAL)**
  - b. Name of the Subject : **SANSKRIT – IV – LEVEL 3**
KAVYA SHASHTRA-(MAMMATAACHARYA KRUT
KAVYAPRAKASH:ULLAS1&10 DHANANJAY KRUT
DASHRUPAKAM PRATHAM PRAKASH & NIYAT
CHHAND
  - c. Subject Code No : **2101002502030042**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 (अ) नीयेनामांथी प्रश्नोना टूंकमां जवाब आपो. (गमे ते पांय)

10

(A) Answer the following questions in short: (any five)

1. 'वाग्देवतावतार' तरीके कोषा जाषीता छे? तेमणे कया ग्रंथनी रचना करी?
Who is known as 'vagdevatavatar'? which book did he compose?
2. आचार्य भीमसेनना मते मम्मटना पितानुं नाम शुं ?
What is the name of mammat father According to acharya bhimsen?
3. दशरूपकनो मंगल श्लोक समजावो.
Explain Mangal Shloka of dashrupak?
4. दशरूपकना लेखक कोषा, ते कया प्रकारनो ग्रंथ छे?
Who is the author of dashrupak, what type of a book?

5. મ સ જ સ ત ત ગ - ગણ કયા ઇંદનો છે ? અને શિખરિણી ઇંદનો ગણ જણાવો
What are the verses of gan (गण)? મ સ ન સ ત ત ન and Give the '(गण)'
of meter 'शिखरिणी'.

6. અભન્વસ્તુ સમ્બન્ધ ઉપમાપરિકલ્પક: સ: કયો અલંકાર બને ?
અભન્વસ્તુ સમ્બન્ધ ઉપમાપરિકલ્પક: સ: Which figure of speech?

7. છંદ શાસ્ત્રમ અને છન્દોમંજરીના લેખક કોણ છે ?
who is author છંદ શાસ્ત્રમ and છંદોમંજરી?

(બ) નીચે આપેલા અલંકાર લક્ષણ તથા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. (ગમે તે એક) 4
(B) explain the alankara giving characteristics and example (any one)

1. દીપક
2. નિદર્શના

(ક) નીચે આપેલા શ્લોકોમાં અલંકાર ઓળખાવી સમજાવો. (ગમે તે એક) 3
(C) recognize and example the alankara in any one of the following verses:

- 1) કૃપણાનાં ધનં નાગાનાં ફળમણિ: કૈસરાશ્ચ સિહાનામ |
કુલબાલિકાના સ્તના: કુત: સ્પૃશ્યન્તેડમૃતાનામ |
- 2) ક્ષીણ: ક્ષીણોઙ્ગપિ શશી ભૂયો ભૂયોઙ્ગભિવર્ધતે નિત્યમ્ |
વિરમ પ્રસીદ સુન્દરિ યૌવનમનિર્વતિ યાતં તુ |

(ડ) નીચેના અલંકાર યુગ્મોથી સામ્યભેદ સમજાવો. (ગમે તે એક) 3
(D) compare and contrast any one of the following

1. દીપક - તુલ્યયોગિતા
2. ઉત્પ્રેક્ષા - શ્લેશ

Q.2 (અ) કારિકા સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે બે) 8
(A) explain karika (any two)

- 1) કાવ્ય યશસેઙ્ગર્થકૃતે વ્યવહારવિદે શિવેતરક્ષતયે
સધ: પરનિર્વૃત્તયે કાંતાસમ્પિતતયોપદેશયુજે ||
- 2) નિયતિકૃતનિયમરહિતા હ્વાદૈકમયીમનન્યપરતન્ત્રામ |
નવરસરુચિરા નિર્મિતિમાદ્ધતી ભારતી કેર્જયતી ||
- 3) ઇદમુત્તમમતિશાયિનિ વ્યઙ્ગ્યે વાચ્યાત ધ્વનિર્બુધે: કથિત ||

4) शब्दचित्र वाच्यचित्रम व्यङ्ग्यं त्ववरं स्मृतम् ॥
(B) explain karika (any two)

8

- 1) वस्तु नेता रसस्तेषां भेदकः वस्तु च दिधा
तत्राधिकारिकं मुख्यमम प्रासङ्गिकं विदुः ॥
- 2) बीजबिन्दुपताकाख्यप्रकरीकार्यलक्षणाः ।
अर्थप्रकृतयः पञ्च ता एताः परिकीर्तिताः ॥
- 3) कस्यचिदेव कदाचिदयया विषयं सरस्वती विदुषः
घटयति कमापि तमन्यो व्रजति जनो येन वैदग्धीम ॥
- 4) अवस्थानुकृतिर्नाटयं रूपं दृश्यतयोच्यते
रूपकं तत्समारोपात् दशधैव रसाश्रयम् ॥

(C) नीचेना वाक्यो नुं विवरण करो.(गमे ते अके)
(C) explain the following sentences (any one)

4

- 1) स वाक्ये एकस्मिन् यत्रानेकार्थता भवेत् ।
- 2) दृष्टान्तं पुनरेतेषां सर्वेषां प्रतिबिम्बम् ।

Q.3 ग्रन्थकृत कारिका कर्ता भरतमुनिः वृत्तिकारस्तु मम्मटः । -- यर्या करो.
ग्रन्थकृत कारिका कर्ता भरतमुनिः, वृत्तिकारस्तु मम्मटः । -- discuss --

20

अथवा
OR

मम्मटे आपेवी व्याख्या नी यर्या करो.
Discuss the definition of poetry as by mammat.

Q.4 नाटकनी उत्पत्ति अंगेनो भारतीय परंपरागत मत अने दशरूपक ग्रंथ रयनानुं
प्रयोजन जशावो

20

According to Indian traditional view of the origin of the drama and the
purpose of the composition of the dasarupaka granth

अथवा
OR

नाटकं सप्रकरण भाणः प्रहसनं डिमः ।
व्यायोगसमवकारौ वीथ अङ्गहामृगा इति ॥ -- यथा करो.

नाटकं सप्रकरण भाणः प्रहसनं डिमः
व्यायोगसमवकारौ वीथ अङ्गहामृगा इति ॥ --Discuss detail

Q.5 टूकनोध लपो

20

Write notes any Two

- 1) धनंजयनुं जिवन अने समय
Dhannjay's life and time period
- 2) नायमाचार्यो मानुषः किन्तु वाग्देवतैव'
- 3) अर्थोपक्षेपकः
- 4) काव्यहेतवः

*****